

Varga Benedek

A szegedi és a krakkói jogtörténészek rendezvénysorozata egy OTKA kutatás keretei között

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Magyar Jogtörténelmi Tanszéke hosszú ideje aktívan együttműködik a krakkói Jagelló Egyetem jogtörténelmi tanszékeivel. E kooperációnak köszönhetően minden második évben megrendezésre kerül a lengyel–magyar jogtörténelmi konferencia, ahol a jogtörténettel foglalkozó graduális és PhD-hallgatók ismertethetik kutatási eredményeiket, valamint a két egyetem oktatói rendszeresen vesznek részt közös tudományos projektekből, mint például a *Visegrad Grant* által támogatott jogtörténelmi kutatásokban. Az együttműködés újabb eredménye az *A magánjog fejlődése a két világháború között* K 138618 számú OTKA kutatócsoport profiljába illeszkedő magánjogtörténelmi konferenciák megszervezése, melyet két alkalommal is sikerült tető alá hozni az elmúlt két évben. A rendezvények az Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a K 21 pályázati program finanszírozásában valósultak meg.

Az első konferencián (2022. június 10.) tartott előadások a magánjog szinte valamennyi területét érintették. Homoki-Nagy Mária tanszékvezető egyetemi tanár a szerződési jog fejlődésének 19–20. századi tendenciát ismertette (*Die Entwicklung des ungarischen Vertragsrechts an der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert*), Varga Norbert, az OTKA kutatócsoport vezetője a kartellmegállapodások két világháború közötti gyakorlatáról adott elő, Pétervári Máté pedig a csődönkívüli egyezség bírói gyakorlatába nyújtott betekintést konkrét levéltári eseten keresztül. Előadást tartott továbbá Legeza Dénes, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala főosztályvezetője, ismertette a szerző személyhez fűződő jogainak szabályozását a 20. század első felében (*The protection of authors's moral rights in Hungary in the first half of the 20th century*), valamint a tanszék két doktorandusz hallgatója, Szívós Kristóf a bírósági tárgyalás 1911. évi perrendtartásban betöltött szerepéről prezentált (*Die Rolle der Prozessaufnahmebehandlung in der ersten ungarischen Zivilprozessordnung. Theorie und gerichtliche Praxis*), Krusóczki Bence pedig hazánk első versenytörvényének bírói gyakorlatát mutatta be (*The first Hungarian competition act in the judicial practice*). A lengyel oktatók részéről Jakab Maziarz és Marek Strzala ismertették kutatásaikat. Jakab Maziarz előadása által bepillantást nyerhettünk az

1919 és 1939 között működő lengyel Kodifikációs Bizottság munkájába, s megtudhattuk, hogy milyen kodifikációs nehézségekkel kellett szembenéznie a jogalkotónak a korábbi partikularizmus miatt [*Codification Commission (1919–1939) in contemporary jurisprudence of Polish ordinary courts*]. Marek Strzala a jogi személyekre vonatkozó joganyag speciális területét vizsgálta, ugyanis a két világháború közötti vallási közösségek jogalanyiségát vette górcső alá.

Egy évvel később, 2023. június 16-án online formában került megrendezésre a második műhelybeszélgetés. A workshop központi témája a két világháború közötti magánjog fejlődése volt. A konferenciát Varga Norbert nyitotta meg, kitérve a két egyetem jogtörténelmeinek több mint egy évtizedre visszatekintő, töretlen együttműködésére. Az első szekció levezetőelnöke Maciej Mikula, a Jagelló Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára volt. A szekció első előadója Marek Strzala volt, aki *Internal law of the religious communities in Poland after World War I and its impact on the validity of contracts in Polish private law* című előadásában felvázolta, hogy milyen hatással volt az osztrák és orosz jog a lengyel vallási entitások jogállására. A második előadó Jakab Maziarz, a Jagelló Egyetem Lengyel Jogtörténelmi Tanszékének tudományos munkatársa volt, aki a munkajog magánjoghoz való viszonyát elemezte *Labour law as a separate branch of law in the legal system of interwar Poland* című előadásában, kiemelve a jogterület egyes sajátosságait a történelmi fejlődés tükrében. A szekció következő előadója Homoki-Nagy Mária volt, aki előadásában az özvegyi jog jogintézményét mutatta be levéltári forrásokon keresztül *Das Witwenrecht in der Zwischenkriegszeit* címmel. Az anyagi jogi témákat Szívós Kristóf perjogtörténelmi előadása követte (*Tools and boundaries of case management in the Hungarian procedural codification*), melyen keresztül a hallgatóság mélyebb betekintést nyerhetett az osztrák jog magyar perjogi kodifikációra gyakorolt hatásaira az ügykezelés jogintézményén keresztül. A szekciót egy rövid, de tartalmas tudományos diskurzus követte, melynek során leginkább az egyes jogintézmények összehasonlító jogtörténelmi elemzése volt a középpontban.

Ezt követően sort került a második szekció megnyitására, melynek levezetőelnöke Karolina Wyrwińska, a Jagelló Egyetem Római Jogi Tanszékének adjunktusa volt, az előadói széklet elsőként Pétervári Máté, a Magyar Jogtörténelmi Tanszék adjunktusa foglalta el. *The Features of the Compulsory Non-Bankruptcy Settlement Procedures in Hungary in the First Year of the Great Depression* című előadásának középpontjában az 1915-ben bevezetett csődönkívüli kényszerezegység állt, valamint e jogintézmény joggyakorlatának elemzése a Kalocsai Kir. Törvényszék két világháború közötti iratanyaga alapján. Ezt követte Legeza Dénes előadása (*The Enforcement of Public Performance Right in the Interwar Period*), melyben az előadó a nyilvános előadói jog történelmi aspektusait elemezte a 1884. évi szerzői jogi törvény és az ahhoz kapcsolódó kúriai gyakorlat tükrében. A csődjogi és szerzői jogi témák után egy – a két világháború közötti időszak-

ban kialakult – speciális jogterület, a versenyjog egyes kérdéseiről prezentált Krusóczki Bence PhD-hallgató (*Unfair book printing advertisements. Establishing unfair competition between book printers*), külön kitérve a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara zsűrijének gyakorlataira. A szekció zárásaként Varga Norbert tartott előadást (*The presentation of cartel agreement in Hungary in the interwar period*), melynek központi témája az 1931. évi

kartell törvényben meghatározott bemutatási kötelezettség és annak elmulasztásához fűzött jogkövetkezmények voltak levéltári források alapulvételével.

A konferenciák kiváló lehetőséget biztosítottak összehasonlító jogtörténelmi diskurzusokra, a két ország jogfejlődése közötti párhuzamok és különbségek elemzésére, valamint ékes bizonyítékai a Magyar Jogtörténelmi Tanszék és a Jagelló Egyetem gyümölcsöző együttműködésének.

A krakkói Jagelló Egyetem